

Olsztyn, 28 sierpnia 2019 r.

PS-VI.431.2.13.2019.KS

Pani
Barbara Galak
Kierownik
Miejsko - Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Białej Piskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.462.2019 z dnia 15 maja 2019 r. /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Katarzyna Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Agnieszka Pastuła - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białej Piskiej, ul. M. Konopnickiej 4, 12-230 Biała Piska. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 20 maja 2019 r. i zakończono w dniu 22 maja 2019 r. Przedmiot kontroli stanowiły formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2018, poz. 998 ze zm.) - zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. z 2011 r. poz. 1608).

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. M-GOPS/ Ośrodek/ kontrolowana jednostka - co oznacza: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej, ul. M. Konopnickiej 4;
2. Kierownik/ Kierownik M-GOPS/ Kierownik Ośrodka/ Kierownik kontrolowanej jednostki - co oznacza: Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej Piskiej, panią Barbarę Galak;
3. Program - co oznacza: *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020*;
4. Gmina - co oznacza: Gminę Biała Piska;
5. asystent - co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w Ośrodku;
6. plan pracy/ plan - co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez kontrolowaną jednostkę.

Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Barbary Galak - Kierownika Ośrodka. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww. oraz asystenta rodziny, zatrudnionego w Ośrodku.

Działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

USTALENIA Z KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej jednostki

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej jest jednostką organizacyjną Gminy Biała Piska, która w okresie objętym kontrolą działała na podstawie:

- *Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej Piskiej*, przyjętego Uchwałą Nr 96/11 Rady Miejskiej w Białej Piskiej z dnia 28 kwietnia 2011 r., a następnie zmienionego Uchwałami Rady Miejskiej: Nr IX/48/2015 z dnia 30 czerwca 2015 r. oraz Nr XVI/105/2016 z dnia 31 marca 2016 r. /**akta kontroli str. 2-10/**,

- *Regulaminu Organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej Piskiej*, wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika M-GOPS Nr 4/2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. /**akta kontroli str. 11-23/**. Następnie Zarządzeniem Kierownika M-GOPS Nr 8/2018 z dnia 31 lipca 2018 r. wprowadzono nowy, obowiązujący w dacie kontroli, *Regulamin Organizacyjny Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej Piskiej*, który został zmieniony Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Nr 2/2019 z dnia 27 lutego 2019 r. /**akta kontroli str. 24-42/**.

W powyższych, obecnie obowiązujących, dokumentach organizacyjnych M-GOPS uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wynikające z niej zadania Ośrodka. Analiza Regulaminu wykazała poza tym, że w strukturze organizacyjnej Ośrodka wyodrębniono 2 stanowiska asystenta rodziny.

2. Trzyletni gminny program wspierania rodziny

Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gmina opracowała i realizuje *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020*, przyjęty Uchwałą Nr XXXII/251/2017 Rady Miejskiej w Białej Piskiej z dnia 21 grudnia 2017 r. /**akta kontroli str. 43-57/**. W Programie ujęto m.in.: diagnozę sytuacji rodzin, zasoby gminy, cele i założenia. Ponadto określono w nim harmonogram i plan realizacji zadań, wskazano adresatów, realizatorów, przewidywane efekty, źródła finansowania oraz sposób monitorowania i ewaluacji. Za cel główny Programu przyjęto: „*Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin*”.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji

Zespół kontrolny ustalił, iż w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białej Piskiej, w okresie podlegającym kontroli, na stanowisku asystenta zatrudnione były na umowę o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, łącznie dwie osoby /**akta kontroli str. 58-60/**. W dacie kontroli kontrolowana jednostka zatrudniała jednego asystenta rodziny.

W wyniku analizy akt osobowych stwierdzono, że asystent, aktualnie zatrudniony w Ośrodku, posiadał kwalifikacje zawodowe, określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. wykształcenie wyższe na kierunku socjologia. Natomiast drugi asystent posiadał

wykształcenie wyższe na kierunku administracja oraz kurs kwalifikacyjny pedagogiczny dla czynnych zawodowo nauczycieli /**akta kontroli str. 61-63**/. Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, iż osoba ta nie spełniała wymagań kwalifikacyjnych, określonych przepisami ustawy, zgodnie bowiem ze stanem faktycznym nie odbyła szkolenia, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny. Przyczyną zaistniałej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów, co skutkowało realizowaniem zadań przewidzianych dla asystenta rodziny przez osobę nieposiadającą odpowiednich kwalifikacji.

W związku z tym, iż osoba, o której mowa powyżej, obecnie nie pracuje na stanowisku asystenta rodziny, odstąpiono od wydania zalecenia w tym zakresie. Kontrolujący w bieżącym instruktażu wskazali, iż w przypadku zatrudniania nowych osób na stanowisku asystenta, winni oni spełniać kwalifikacje wymagane przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W tezkach akt osobowych znajdowały się oświadczenia asystentów potwierdzające spełnianie warunków określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2,3 i 4 ustawy, tj. o:

- niepozbawieniu / nieograniczeniu władzy rodzicielskiej,
- nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym również przestępstwo skarbowe),
- braku obowiązku alimentacyjnego.

Ustalono, iż zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, praca asystentów, zatrudnionych w Ośrodku w okresie podlegającym kontroli, nie była łączona z obowiązkami pracownika socjalnego na terenie Gminy, w której praca ta była prowadzona. W myśl art. 17 ust. 4 wyżej cytowanego aktu prawnego asystenci nie prowadzili również postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę.

Z informacji uzyskanych od asystenta aktualnie zatrudnionego w Ośrodku wynika, że swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną podnosił poprzez samokształcenie oraz wymianę doświadczeń z innymi asystentami rodziny. W toku kontroli ustalono, iż asystenci, zatrudnieni w Ośrodku w okresie podlegającym kontroli, nie uczestniczyli w żadnych szkoleniach, umożliwiających podnoszenie kwalifikacji.

Kierownik kontrolowanej jednostki wyjaśniła, iż Ośrodek, w okresie podlegającym kontroli, nie kierował asystentów na szkolenia z powodu ograniczonych środków finansowych. Ponadto wskazała, że w bieżącym roku planowane są szkolenia dla asystentów rodziny. Z informacji Kierownika wynika również, że asystenci mogli w Ośrodku poszerzać swoją wiedzę poprzez dostęp do czasopisma „Doradca pomocy społecznej” oraz Serwisu Informacji Prawnej LEX /**akta kontroli str. 64-65**/>.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż Gmina, w ramach realizacji zadań własnych, o których mowa w art. 176 pkt 2 i 4a ustawy, nie tworzyła możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz nie finansowała kosztów podnoszenia przez nich kwalifikacji. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować niewłaściwą realizacją zadań przez asystentów. Złożoność problemów występujących w rodzinach objętych wsparciem asystenta, wymaga stałego podnoszenia przez niego kwalifikacji i poszerzania wiedzy w tym zakresie. Wskazać należy również, że uczestnictwo w szkoleniach ma także na celu wymianę doświadczeń z pracownikami innych jednostek, co sprzyja także przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu. Wobec powyższego wydano stosowne zalecenie.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny

Z przedłożonego wykazu, stanowiącego **akta kontroli str. 66-68** wynika, że w okresie podlegającym kontroli, asystenci rodziny objęli wsparciem łącznie 28 rodzin. Ustalono, iż limit rodzin przypadający na jednego asystenta, określony w art. 15 ust. 4 ustawy, nie został przekroczony. Ponadto ustalono, że żadna z rodzin nie była objęta wsparciem asystenta na mocy Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 473) oraz na mocy postanowienia sądu. W badanym okresie, nie było przypadku objęcia rodziny wsparciem asystenta, której dziecko przebywałoby w pieczy zastępczej.

Szczegółowej analizie poddano dokumentację 10 rodzin. Z analizy badanych dokumentów wynika, iż w przypadku powzięcia przez Ośrodek informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, a następnie w wywiadzie dokonywał analizy jej sytuacji. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynikała zasadność przydzielenia rodzinie asystenta, pracownik socjalny również w arkuszu wywiadu wnioskował do Kierownika o jego przydzielenie, po czym Kierownik przydzielał rodzinie asystenta dokonując stosownego wpisu w wywiadzie **/akta kontroli str. 69-84/**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, stwierdzić należy iż w kontrolowanej jednostce tryb przydzielenia rodzinom asystenta był zgodny z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustalono, iż w M-GOPS nie obowiązywały wewnętrzne zarządzenia regulujące realizację zadań przez asystenta rodziny, w tym sposobu dokumentowania przez niego pracy z rodziną.

Z przedłożonego kontrolującym wykazu **/akta kontroli str. 85/** wynika, że dokumentacja asystenta, dotycząca pracy z rodziną obejmowała:

- *Zgodę (rodziny) na podjęcie współpracy z asystentem rodziny;*
- *Plan wizyt – harmonogram pracy z rodziną;*
- *Ocenę sytuacji rodziny;*
- *Plan pracy z rodziną;*
- *Półroczne sprawozdanie z pracy asystenta rodziny;*
- *Notatki służbowe.*

Ustalono, iż praca z rodziną, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, prowadzona była po uzyskaniu pisemnej zgody rodziny na współpracę z asystentem. Z analizy przedłożonej dokumentacji wynikało, iż w przypadku zmiany asystenta w danej rodzinie, ponownie pozyskiwana była jej zgoda na współpracę. W ocenie kontrolujących, w tej sytuacji należałoby tylko rodzinę o tym fakcie poinformować, na co wskazano Kierownikowi w bieżącym instruktażu. Po nawiązaniu współpracy z rodziną asystenci opracowywali dokument pn. „*Ocena sytuacji rodziny*”, który zawierał m.in.: obraz aktualnej sytuacji z perspektywy członków rodziny, oczekiwania i potrzeby rodziny, informacje o rodzinie zebrane od innych pracowników służb społecznych oraz ocenę asystenta.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, plan pracy z rodziną winien być opracowany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Zespół kontrolny stwierdził, iż dla każdej rodziny objętej wsparciem asystenta został opracowany plan pracy **/akta kontroli str. 86-116/**. Z ustnych informacji uzyskanych od asystenta rodziny aktualnie zatrudnionego w Ośrodku wynika, iż plany opracowywane były na podstawie „*Oceny sytuacji rodziny*”, wspólnie z członkami rodziny i w konsultacji z

pracownikiem socjalnym. Wszystkie poddane analizie plany pracy zawierały podpis asystenta i członków rodziny. Ponadto stwierdzono, iż plany pracy (za wyjątkiem dwóch rodzin /**akta kontroli str. 114-119/**) zawierały podpis pracownika socjalnego, stanowiący potwierdzenie, iż zgodnie z wymogami wyżej cytowanego aktu prawnego, były z nim skonsultowane. Brak podpisu pracownika socjalnego na planach sporządzonych dla wyżej wskazanych dwóch rodzin może budzić wątpliwość, czy asystent konsultował je z pracownikiem socjalnym.

Wskazać należy, iż udział pracownika socjalnego w opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną ma na celu harmonizowanie działań asystenta, jak i pracownika socjalnego, ukierunkowanych na poprawę sytuacji rodziny. Podejmowanie przez te dwie osoby niespójnych działań w pracy z rodziną może mieć znaczący wpływ na osiągnięcie założonych celów, a nawet skutkować pogłębieniem się trudności w rodzinie. Przyczyną nieprawidłowości był niedostateczny nadzór Kierownika nad sposobem dokumentowania pracy przez asystenta rodziny.

Przepisy art. 15 ust. 3 wyżej cytowanego aktu prawnego stanowią, że plan pracy z rodziną obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Analiza planów wykazała, iż zawierały one cel główny, cele szczegółowe (długoterminowe i krótkoterminowe), zakres działań i terminy ich realizacji. Stwierdzono, że nie określono w nich przewidywanych efektów zaplanowanych działań. Wskazano natomiast efekty celów szczegółowych.

Przyczyną powstania nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja przepisów prawa w tym zakresie oraz niewystarczający nadzór wewnętrzny Kierownika nad sposobem dokumentowania pracy z rodziną, co może skutkować podejmowaniem działań nieadekwatnych do potrzeb rodziny oraz mieć znaczący wpływ na osiągnięcie założonych celów.

Ponadto stwierdzono również, że niektóre terminy realizacji działań były nieprecyzyjnie określone, tj. zawierały wpis np.: „*na bieżąco*” /**akta kontroli str. 86-116/**. Podkreślić należy, iż precyzyjnie określone terminy, mogą mieć znaczący wpływ na aktywność rodziny oraz asystenta w podejmowaniu działań zmierzających do przezwycięzenia występujących trudności, na co wskazano Kierownikowi Ośrodka w bieżącym instruktażu.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny Kierownikowi Ośrodka.

Ustalono, iż asystenci okresowej oceny sytuacji rodzin dokonywali w dokumencie p.n. „*Sprawozdanie półroczne z pracy asystenta rodziny w środowisku rodziny*” /**akta kontroli str. 120-150/**. W wyniku analizy badanej dokumentacji stwierdzono, iż w przypadku 4 rodzin przekroczony został ustawowy termin dokonania tej oceny. Kierownik kontrolowanej jednostki w pisemnych wyjaśnieniach, stanowiących **akta kontroli str. 151-152** podała, iż przyczyną nieterminowego dokonania ocen była niewłaściwa interpretacja przepisów prawa w tym zakresie. Nieterminowe dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny może mieć znaczący wpływ na efektywność podejmowanych przez asystenta działań mających na celu pokonanie trudności życiowych rodziny.

Ponadto stwierdzono, iż dokumentacja dotycząca oceny nie zawierała podpisu Kierownika Ośrodka, który stanowiłby potwierdzenie, iż zgodnie z regulacjami ustawy, była mu przekazywana. Kierownik wskazała, że asystenci przedkładali jej pisemne oceny, które następnie wspólnie omawiali /**akta kontroli str. 151-152/**. Jednakże brak udokumentowania

tego faktu, np. poprzez złożenie przez Kierownika podpisu na dokumencie, budzi wątpliwości, czy faktycznie, zgodnie z wyżej cytowanym aktem prawnym, Kierownik zapoznawała się ze wszystkimi ocenami, co może skutkować niedostateczną wiedzą na temat sytuacji rodzin oraz efektów pracy asystenta. Przyczyną powstania nieprawidłowości był niewłaściwie przyjęty sposób organizacji pracy.

Poza tym zespół inspektorów, w ramach bieżącego instruktażu wskazał na konieczność dostosowania nazewnictwa powyższych dokumentów do aktualnie obowiązujących przepisów ustawowych w tym zakresie.

W opinii kontrolujących dobrą praktyką byłoby dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny na zakończenie z nią współpracy, która stanowiłaby podsumowanie pracy z rodziną. Oceny te winne zawierać m.in.: przyczynę zakończenia współpracy oraz wnioski i uwagi dotyczące dalszego postępowania wobec rodziny. W tym zakresie Kierownikowi kontrolowanej jednostki udzielono bieżącego instruktażu.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji ustalono, iż w okresie podlegającym kontroli, zakończono współpracę z 13 rodzinami. W wyniku analizy badanej dokumentacji stwierdzono, że asystenci, stosownie do art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy, monitorowali funkcjonowanie rodzin po zakończeniu z nimi pracy poprzez wizyty u rodzin lub kontakt telefoniczny. Podejmowane działania wraz z ustaleniami ujmowali w dokumencie pn. „*Monitoring rodziny po zakończeniu współpracy*” /akta kontroli str. 153/.

Ustalono, iż asystenci z każdej wizyty u rodziny sporządzali notatki służbowe, które odzwierciedlały podejmowane przez nich działania. Dokumenty te nie były opatrywane datą sporządzenia, w związku z czym kontrolujący udzielili Kierownikowi bieżącego instruktażu w tym zakresie.

Ponadto asystenci w okresie podlegającym kontroli, prowadzili dokument pn. „*Plan wizyt - harmonogram pracy z rodziną*”, który odzwierciedlał min. częstotliwość wizyt asystenta u rodziny.

W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji rodzin ustalono, iż w przypadku zmiany asystenta w danej rodzinie, dokumentacja sporządzana przez poszczególnych asystentów, przechowywana była w odrębnych teczках. W opinii zespołu inspektorów, tak przyjęty sposób przechowywania dokumentacji mógł uniemożliwić asystentowi, który aktualnie pracuje z rodziną, wgląd w całość jej dokumentacji odzwierciedlającej sytuację rodziny oraz zakres udzielonego wsparcia, na co zwrócono uwagę Kierownikowi kontrolowanej jednostki w ramach bieżącego instruktażu.

Z analizy udostępnionej dokumentacji oraz informacji przekazanych zespołowi inspektorów /akta kontroli str. 154/ wynika, że praca asystentów z rodzinami polegała m.in. na:

- wdrażaniu do utrzymania porządków w mieszkaniu,
- wdrażaniu do racjonalnego gospodarowania budżetem domowym,
- pomocy w sporządzaniu pism urzędowych i załatwianiu spraw,
- towarzyszeniu członkom rodzin podczas wizyt lekarskich,
- treningach higieny osobistej,
- organizowaniu pomocy rzeczowej.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, w przypadku 3 rodzin, asystenci sporządzali opinię o rodzinie i jej członkach na wniosek sądu.

Z przedłożonych informacji /akta kontroli str. 155/ wynika, iż asystenci rodziny współpracowali z podmiotami i osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym m.in.: Zespołem Interdyscyplinarnym, Centrum Integracji Społecznej w Białej Piskiej, kuratorami, Policją, szkołami i pracownikami socjalnymi.

5. Formy pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

▪ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

Jak wynika z informacji przedłożonych przez Kierownika kontrolowanej jednostki /akta kontroli str. 156/ Ośrodek we własnym zakresie nie zapewniał rodzinom, przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego. Rodziny borykające się z problemami korzystały z konsultacji i poradnictwa specjalistycznego poza Ośrodkiem, świadczonych przez:

- terapeutę ds. uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w Białej Piskiej i Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Piszcu, który w 2018 r. udzielił pomocy 8 osobom, a w 2019 r. (do dnia kontroli) 2 osobom;
- psychologa w Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w Piszcu, do którego zostało skierowanych w 2018 r. 22 osoby, natomiast w 2019 r. (do dnia kontroli) 11 osób;
- psychiatrów w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci Młodzieży w Piątnicy i Poradni Zdrowia Psychicznego w Piszcu, z pomocy których skorzystało w 2018 r. 4 osoby, a w 2019 r. (do dnia kontroli) 1 osoba.

▪ Terapia i mediacje

Ustalono, że kontrolowana jednostka nie udzielała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia w formie terapii i mediacji we własnym zakresie. Rodziny korzystały z pomocy mediatora w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu /akta kontroli str. 156/. Ustalono, że w 2018 r. mediator udzielił pomocy 4 rodzinom, natomiast w 2019 r. 1 rodzinie.

▪ Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Z informacji Kierownika kontrolowanej jednostki /akta kontroli str. 158-159/ wynika, iż w okresie podlegającym kontroli, w M-GOPS nie świadczone usługi opiekuńczych i specjalistycznych dla rodzin z dziećmi, z powodu ograniczonych środków finansowych, a także braku potrzeb pomocy w takiej formie. Dzieci z terenu Gminy miały możliwość korzystania z pomocy pedagoga, psychologa i logopedy w szkołach i przedszkolu.

▪ Pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego

Na podstawie informacji przekazanej przez Kierownika Ośrodka ustalono, że w okresie objętym kontrolą, kontrolowana jednostka nie zapewniała pomocy prawnej we własnym zakresie. Bezpłatną pomoc prawną świadczył radca prawny, dwa razy w tygodniu, w Urzędzie Miejskim w Białej Piskiej. Poza tym rodziny korzystały z tej formy pomocy w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu /akta kontroli str. 156/. Porad prawnych w 2018 r. udzielono 20 osobom, natomiast w 2019 r. 9 osobom.

- **Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”**

Z informacji przekazanych przez Kierownika **akta kontroli str. 158-159/** wynika, iż na terenie Gminy nie organizowano dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, tj. „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”, ponieważ nie było zapotrzebowania na taką formę wsparcia.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

W toku kontroli ustalono, iż na terenie Gminy, w okresie podlegającym kontroli, nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej /**akta kontroli str. 156-157/**. Jak wynika z informacji Kierownika kontrolowanej jednostki, w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Białej Piskiej, dzieciom z terenu Gminy, w ramach zajęć: plastycznych, tanecznych, muzycznych i recytatorskich, organizowano czas wolny oraz zapewniano rozwój pasji i zainteresowań /**akta kontroli str. 157/**.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających

Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji wynika, że na terenie Gminy nie organizowano szkoleń, ani nie tworzono warunków do działania rodzin wspierających. Z wyjaśnień udzielonych przez Kierownika Ośrodka wynika, że wśród rodzin brak było kandydatów, którzy mogliby pełnić tę funkcję. Nie było też rodzin, które chciałyby korzystać z pomocy rodzin wspierających /**akta kontroli str. 158-159/**.

8. Uwagi i wnioski

W toku kontroli stwierdzono, iż rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i potrzebującym pomocy Ośrodek zapewniał niektóre formy wsparcia zdefiniowane w ustawie. Mając na względzie problemy rodzin, z jakimi się one często zmagają rekomenduje się dalszy rozwój systemu wsparcia rodzin z terenu Gminy, mający na celu zwiększenie dostępności rodzin do pozostałych form wsparcia, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

9. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Tworzyć możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4b ustawy. **Termin realizacji - na bieżąco.**
2. Plan pracy z rodziną opracowywać i realizować w konsultacji z pracownikiem socjalnym, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, oraz dokumentować ten fakt. **Termin realizacji - na bieżąco.**
3. W planie pracy z rodziną uwzględniać przewidywane efekty działań, mające na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych rodzin oraz precyzyjnie określać terminy realizacji zaplanowanych działań, stosownie do art. 15 ust. 3 ustawy. **Termin realizacji - na bieżąco.**

4. Dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywać ją Kierownikowi Ośrodka, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, oraz dokumentować ten fakt. **Termin realizacji - na bieżąco.**
5. Wzmocnić nadzór wewnętrzny nad realizacją przez asystenta zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. **Termin realizacji - na bieżąco.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. 2019 poz. 1111).

Z up. W. WOJEWODY
WARMIŃSKO-WIĘZIŃSKIEGO
Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

GŁÓWNY SPECJALISTA

Katarzyna Stefanowska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Pastuła
Agnieszka Pastuła

1

2